



مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۰

*	**

شماره پرونده:	
پایه :	۲
موضوع :	نحو ۲
تاریخ :	۹۰/۳/۱۷
ساعت :	۱۸
نتیجه:	به عدد
بازبینی:	به مروف

نام پدر :

نام خانوادگی :

نام :

صادر:

ش . شناسنامه :

متولد :

مدرسه محل تحصیل :

شهرستان :

نام کتاب: سیوطی، از باب ابتدا تا باب فاعل + تجزیه و ترکیب نیمه اول جزء ۳۰

لطفاً به همه سوالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. در کدام گزینه در کلمات مشخص شده، فقط ترکیب مبتدای وصفی جایز است؟

- أ. أَمْضُوبَةُ الرَّجَالِ ☐ ب. أَوْافِ الزَّيْدَانِ ☐ ج. أَعْجَبُ الزَّيْدَانِ ☐ د. أَقَائِمَةُ أَنَا ☐

۲. کدام مورد، مسوغ ابتدا به نکره نیست؟

- أ. نکره، بعد از «إِذَا فِجَائِيَّة» بیاید ☐ ب. نکره، بعد از «وَاو حَالِيَّة» بیاید ☐

- ج. نکره، بعد از «اداء شرط» بیاید ☐ د. نکره، به معنای نفرین باشد ☐

* و لا يلي العامل معمول الخبر إلا إذا ظرفاً أتی أو حرف جرّ

۳. با توجه به بیت بالا، کدام مثال غلط است؟

- أ. كَان طَعَامَكَ زَيْدٌ أَكَلًا ☐ ب. كَان أَكَلًا طَعَامَكَ زَيْدٌ ☐ ج. كَان عِنْدَكَ زَيْدٌ أَكَلًا ☐ د. أَكَلًا طَعَامَكَ كَان زَيْدٌ ☐

۴. در کدام باب، حذف خبر شایع است؟

- أ. حروف شبیه به لیس ☐ ب. حروف مشبّهة بالفعل ☐ ج. افعال ناقصه ☐ د. «لا»ی نفی جنس ☐

تشریحی:

۱. أ. حکم موجود در عبارت «و خبر المحصور قدّم أبداً» را بنویسید.

ب. برای هریک از جملات زیر مثالی بنزید.

- و جائز رفعک معطوفاً علی منصوب إنّ بعد أن تستکمل

- و بعد ما و لیس جرّ الّبا الخبر [و بعد لا و نفی کان قد یجرّ]

* والخبر المفرد الجامد فارغ أي خال من الضمير عند البصريين لأنّ تحمّل الضمير فرع عن كون المتحمّل صالحاً لرفع ظاهر علی الفاعلیّة و إنّ یُشتقّ فهو ذو ضمیر مستکن. هذا إذا لم یرفع ظاهراً فإنّ رفعه لم یتحمّل و إنّ جرى علی من هو له.

۲. أ. به نظر بصریون چرا خبر مفرد جامد، خالی از ضمیر است؟ ب. خبر مشتق، در چه صورت ضمیر مستتر را رفع می‌دهد؟

۳. شرایط حذف نون «کان» را بنویسید. این حذف، واجب است یا جایز؟

* جواز الكسر و الفتح فی همزة «ان» یطرد فی كلّ موضع وقعت فیہ «إنّ» خبراً عن قول و خبرها قول و فاعل القولین واحد نحو «خیر القول إنّی أحمد الله» و كذلك یجوز الوجهان إذا وقعت فی موضع التعلیل نحو «إنّا كنّا من قبل ندعوه إنّّه هو البرّ الرحیم».

۴. عبارت بالا را در ضمن مثال‌های مذکور توضیح دهید.

* و مفرداً نعتاً لمبني یلی فافتح علی بنائه مع اسم «لا» أو انصبّ علی اتباعه لمحل اسم «لا» أو ارفع علی اتباعه لمحل «لا» مع اسمها و غیر ما یلی من النعت المبنى المفرد و غیر المفرد من نعت المبنى لا تبین و انصبه و ارفع اقصد.

۵. أ. با توجه به متن فوق، چرا در دو مثال زیر، سه وجه جایز نمی‌باشد؟

۱. لا رجل فیها مؤمناً ۲. لا طالعاً جبلاً مؤمناً

ب. چرا نمی‌توان برای اسم «لا»، تأکید معنوی آورد؟

۶. با توجه به بحث الغاء و تعلیق، به سؤالات زیر جواب دهید.

أ. در چه مواردی در فعل قلبی، الغاء و تعلیق صورت می‌گیرد؟

ب. دو تفاوت الغاء و تعلیق را از جهت ابطال عمل بنویسید.

۷. در هر ردیف با ذکر دلیل مشخص کنید کدام گزینه غلط است؟

– ما زیدٌ قائماً بل قاعداً ○ ما زیدٌ قائماً بل قاعداً ○

– إنّ صاحبها فی الدار ○ إنّ فی الدار صاحبها ○

۸. ا. نقش ترکیبی هر یک از کلمات مشخص شده را بنویسید.

- أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا:

- إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى:

- وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ:

- فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ:

ب. در مجموع آیات زیر، پنج فعل «معتلّ اللام» وجود دارد؛ چهار مورد آن را مشخص کنید. (در صورت نوشتن بیش از چهار مورد، فقط چهار مورد اول بررسی می شود).

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ إِنَّهُ يُبْدِئُ وَيُعِيدُ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ
فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوًى وَبَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ أَيْحَسِبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا * فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا أَعْطَشَ لِيلَهَا وَأَخْرَجَ ضَحِيهَا * وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحِيهَا

۹. ا. موارد خواسته شده، را از آیات زیر استخراج کنید.

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ * وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ * ضَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ * وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ * تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ * أُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ

یک جمله وصفیه:

یک جمله خبریه:

دو اسم فاعل از ثلاثی مزید:

ب. وزن افعال زیر را بنویسید.

يَذْرِي: يَزْكِي: اِكْتَالُوا: يَسْتَوْفُونَ: